

Méreg nélkül a szúnyogok ellen

A jövő nemzedékek országgyűlési biztosához fordult a Levegő Munkacsoport és a Tudatos Vásárlók Egyesülete: nem tartják elfogadhatónak, hogy az ÁNTSZ lehetővé teszi, hogy országszerte árusíthassák az Európai Unió által tavaly a forgalomból kivont rovarirtó szereket. Ráadásul idén májusban és júniusban számos településen ilyen, a civil szervezetek és az amerikai hatóságok szerint valószínűleg rákkeltő szereket használtak fel a szúnyogirtások során.

Idén májusban és júniusban több hazai településen olyan szerrel végeztek, illetve terveztek végezni szúnyogirtást, amelyeket tavaly, az Európai Unióban kivontak a forgalomból. A Levegő Munkacsoport rámutatott, hogy ez veszélyeztetheti az emberek egészségét. Ezen szerek hatóanyagai az amerikai hatóságok szerint rákkeltők lehetnek, ráadásul az egyik hatóanyagról ismert az emberi hormonrendszert károsító hatása. A civil szervezetek szerint már az uniós jogszabály által is korlátozott, kockázatos anyagok helyett az emberi szervezetre kevésbé kockázatos anyagokkal, módszerekkel kellene küzdenünk a szúnyogok ellen.

Az országszerte használt Reslin Premium olajban permetrin és esbiol (S-bioalletrin) található, melyet tavaly uniós szinten kivontak a forgalomból. A vonatkozó jogszabály¹ szerint 2008. augusztus 22-től az EU területén ezek a szerek nem forgalmazhatóak. Az S-bioalletrin kivonása egyértelmű. Bár a permetrin is rákerült a kivonandó anyagok listájára, de a felülvizsgálandó szerek listájára is. Az ÁNTSZ (amelynek fő feladata a lakosság egészségének védelme) sajátos értelmezése szerint ezek a szerek a kiskereskedelemben a „szavatossági lejárati idejükig árusíthatók és felhasználhatók.” Ez a jogértelmezés teheti lehetővé, hogy közel egy évvel a rendelkezés után is országszerte árusíthatják a forgalomból kivont szereket a lakosoknak és a szúnyogirtást végző cégeknek egyaránt. A civil szervezetek szintén aggályosnak tartják, hogy a permet-szerek kijuttatásához esetenként gázolajat használnak², amely bizonyítottan rákkeltő anyagot, benzolt is tartalmaz.

A Levegő Munkacsoport korábban többször is tiltakozott az említett szerek használata ellen.³ Az egyik hatóanyag, a permetrin az Amerikai Környezetvédelmi Hivatal (EPA) szerint gyanúsíthatóan emberi rákkeltő és károsíthatja a gyermekek immunrendszerét.⁴ A környezeti kockázatai miatt a permetrin 2000 óta az EU-ban tiltott, mint növényvédőszer.⁵ Emellett az EU és egyéb szakmai szervek is hormonrendszert károsító (endokrin diszruptor) anyagként tartják számon. Az S-bioalletrin pedig emberen lehetséges rákkeltő hatású anyag.⁶ Ezeket az irtószereket az önkormányzatok tájékoztatása alapján többek között Dunaújvárosban, Lábatlanban, Pomázon, Szigetmonostoron és Sződligeten használták idén májusban és júniusban szúnyogirtásra.⁷

A Levegő Munkacsoport és a Tudatos Vásárlók Egyesülete a jövő nemzedékek országgyűlési biztosához fordult, mert nem tartják elfogadhatónak, hogy a hatóság lehetővé teszi: országszerte árusíthassák és részben ennek következményeként a közterületi szúnyogirtásban is felhasználhassák azokat a rovarirtó szereket, amelyeket az EU előírásai szerint tavaly nyár óta ki kell vonni a forgalomból, és amelyek több tudományos és hivatalos szerv szerint is egészségkárosítók.

Léteznek olyan korszerű és hatékony biológiai módszerek, valamint vegyszerek, amelyekkel úgy lehet irtani a szúnyogokat, hogy az nem veszélyezteti az emberek egészségét. A Levegő Munkacsoport szerint az elavult kockázatos vegyszerek helyett modern, hatékony biológiai módszerekkel⁸ a szúnyoglárvákat kellene gyéríteni. A kémiai módszereknél egyelőre drágább⁹ a legelterjedtebb biológiai módszer, amelynek során a *Bacillus thuringiensis* (*Bti*) nevű baktériumot juttatják a vizekbe, ahol a baktérium spórája által termelt toxin elpusztítja a csípőszúnyog-lárvákat. Azaz nem a kifejlett szúnyogokra zúdítunk idegmérgeket, hanem a lárvákat semmisítjük meg el még a szúnyog kikelése előtt. Ha valamiért mégis vegyi szúnyogirtásra van szükség, ahhoz korszerűbb, az emberi egészségre nem ártalmas vegyszereket kellene használni.¹⁰ Sok esetben a közterületi irtás helyett elegendő lenne személyi védekezés szúnyoghálóval vagy természetes szúnyogriasztó anyagokkal.

Budapest, 2009. június 26.

Simon Gergely
környezetkémikus
a Levegő Munkacsoport témavezetője

¹ 2007/565/EK: A Bizottság határozata (2007. augusztus 14.) bizonyos, a biocid termékek forgalomba hozataláról szóló 98/8/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 16. cikkének (2) bekezdésében említett 10 éves munkaprogram értelmében megvizsgálandó anyagoknak az irányelv I., I. A. vagy I. B. mellékletbe történő fel nem vételéről, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007D0565:HU:HTML>. A vonatkozó jogszabályok alapján 2008. augusztus 22-től kezdve a szóban forgó szerek *nem lehetnek forgalomban*. Ld. még: http://www.tve.hu/hirek/forgalomba_hozatal_vagy_forgalmazas_kieg

² Erre utalhat az egyik önkormányzat levele is (ld. a következő oldalon). A levél szerint a kiszórt szernek „gázolajra emlékeztető szaga” van.

³ Ld. például: http://www.levego.hu/kiadvany/vegianyag/bolti_rovarolok_sajto.pdf, <http://tudatosvasarlo.hu/cikkek/1013>

⁴ „The U.S. EPA Office of Pesticide Programs (OPP) Cancer Assessment Review Committee (CARC), in 2006, classified permethrin as “likely to be carcinogenic in humans” following oral, dermal, and inhalation exposure based on two reproducible benign tumor types (lung and liver) in the mouse, equivocal evidence of carcinogenicity in rats. (...) Permethrin exposure may impact the immune system in children.” http://www.epa.gov/teach/chem_summ/pyrethroids_summary.pdf

⁵ EU már 1999-ben döntött a betiltásáról növényvédelemben a környezeti ártalmi miatt: http://ec.europa.eu/food/fs/sfp/ph_ps/pro/eva/existing/list1-23_en.pdf

⁶ Ld. PAN adatbázis: http://www.pesticideinfo.org/Detail_Chemical.jsp?Rec_Id=PC35819

⁷ http://www.indexfejer.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=1247:mehekre-veszelyes-a-szunnyogirtas&catid=144:dunaujvaros&Itemid=799

<http://www.labatlan.hu/szunnyogirtas-labatlanon>

<http://www.pomaz.hu/nyitooldal/szunir.html>

http://www.szentendre.hu/index.php?akt_menu=448&set_list_type=long&archiv=1

<http://www.szigetmonostor.hu/hirek/hirek/0090525szunnyog.html>

http://www.szodliget.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=1091&Itemid=1

⁸ A biológiai szúnyogirtásról ld. <http://www.kornyezettudat.hu/index.php?page=biologiaimod>

⁹ A biológiai szúnyogirtás költségeiről: „Valóban drágább a készítmény, de nem is a repülő szúnyogokat kell leszórni, csak azokat a jóval kisebb területeket, ahol a szúnyoglárvák fejlődnek. Ezeket a vizes területeket viszont fel kell deríteni, tehát a kezelést nagyon komoly szakma előzi meg.” <http://www.kornyezettudat.hu/index.php?page=miert>

¹⁰ Ilyen anyag az etofenprox, amelyről részletes ismertetés található a következő tanulmányban: Polgár A. László, Fekete Gábor és Darvas Béla: Csípőszúnyog-imágók ellen alkalmazható hatóanyagok víztoxikológiai összehasonlítása és hatékonyságuk vizsgálata; Környezetbarát védekezési technológiák csípőszúnyogok ellen. MTA Növényvédelmi Kutatóintézete, 2006, http://www.mta.hu/fileadmin/2006a/04/NKI_mosquito_w_cover.pdf

2008.09.21. / 2571

**Budaörs Város Önkormányzat
Polgármesteri Hivatal
Általános Igazgatási Iroda
2040 Budaörs, Szabadság út 134.
www.budaors.hu**

Az iroda e-mail címe:
igazgatas@budaors.hu

Az iroda telefonszáma:
23/ 447-931

Ügyirat szám:
XIII/3235- 2/2008

Ügyintéző neve:
Bacsikai László

Elérhetősége:
23/ 447-977

Tárgy Tájékoztatás

Levegő Munkacsoport
Budapest
Pf : 1676

Tisztelt Levegő Munkacsoport !

A lakossági bejelentés szerinti napokon Budaörs területén szúnyogirtást végzett a jelzett kisrepülő. A repülőgépes szúnyogirtás akkor hatékony ha alacsonyan szállva szórják ki a szert aminek valóban gázolajra emlékeztető szaga van. A szúnyogirtás idejéről a lakosság a Polgármesteri Hivatal hirdető tábláján hirdetmény útján értesül , amit a kijelölt napok előtt kifüggesztünk illetve értesítjük a méhészeket. A kiszórt anyag emberre teljesen veszélytelen. Kérem tájékoztatásom elfogadását.

Budaörs,2008 augusztus 27.

Tisztelettel :

Handwritten signature

Pálóczy Magdolna
Általános Igazgatási Irodavezető